

Odmevi

PREVENTIVA BOLEZNI SRCA IN ŽILJA - ŠE IZ DRUGEGA ZORNEGA KOTA

Josip Turk

V Zdravniškem vestniku 2003; 72: 261-3 sta Jožica Maučec-Zakotnik in Mitja Lainščak napisala uvodnik z zgornjim naslovom. Vse, kar je napisano, predvsem pa, kar je storjenega v Sloveniji za preprečenje bolezni srca in žilja, je dragoceno. Rezultati pa bodo boljši, če bodo prizadevanja na tem področju strnjena in če delo nevladnih organizacij pri tem ne bo prezrto. Še preden je tekla prva raziskava CINDI v ljubljanski regiji v letih 1990/91, se je na pobudo zdravnikov Kliničnega centra že ustanovljalo Društvo za zdravje srca in ožilja Slovenije, ki je želelo spoznanja stroke, da se z ustrežno vzgojo ljudi za bolj zdrav življenjski slog dajo preprečiti ali vsaj zmanjšati številni dejavniki ogrožanja, ki vodijo k zgodnejši aterosklerozi in vsem njenim znanim posledicam. Ni dovolj, da jih poznamo zdravniki, mora jih poznati vsak posameznik in jih upoštevati. Življenjski slog, osvojen prek družine in utrjevan skozi vse poznejše življenje, je pot, ki bo vodila do boljših uspehov, kot smo jih lahko registrirali doslej z raziskavama CINDI (1990/91) in CINDI (1996/97) ter raziskavama EuroASPIRE I (1996) in EuroASPIRE II (2000). Kardiologi se zavedamo in zadnjih 15 let poudarjamo, da brez profesionalizacije in tudi brez večjega angažiranja vseh dejavnikov družbe, predvsem politike, vlade, šolstva in gospodarstva na področju preventive ne moremo pričakovati podobnih rezultatov, kot so jih dosegli v ZDA in skandinavskih deželah s Finsko na čelu, kjer jim je zboleznost in smrtnost zaradi bolezni srca in žilja uspelo znižati za polovico. Projekt CINDI z vso svojo razširjeno dejavnostjo in ambicijami predstavlja pomemben delež financiranega profesionalnega pristopa k problematiki. Ni pa prav, da strokovnjaki, ki se s tem projektom ukvarjajo, hote ali ne hote pozabljajo na nevladne organizacije. Naj jih nekaj omenim: Društvo za zdravje srca in ožilja Slovenije, Zveza društev nekadilcev Slovenije, Zveza koronarnih klubov in društev Slovenije, Društvo pljučnih bolnikov in morda še nekaj drugih. Iz tega razloga menim, da je spredaj navedeni uvodnik tako kot nekatere druge dosedanje predstavitve CINDI pomanjkljiv.

PREVENTIVA BOLEZNI SRCA IN ŽILJA

Jožica Maučec-Zakotnik, Mitja Lainščak

Bolezni srca in žilja predstavljajo enega pomembnejših problemov sodobne medicine in bistveno vplivajo na druga področja naše družbe. Pomurje po številnih epidemioloških podatkih (1-4) negativno izstopa iz slovenskega povprečja. V zadnjih nekaj letih ravno v Pomurju poteka več aktivnosti za oceno in izboljšanje stanja in tudi zato smo uvodnik v pomurski številki Zdravniškega vestnika (5) namenili preventivi bolezni srca in žilja.

Odziv bralcev je verjetno odraz aktualnosti problematike in veseli naju, da je uvodnik tako kmalu sprožil prve odmeve. J. Turk, eden začetnikov preventivne dejavnosti v Sloveniji (6), v svojem odgovoru (7) povzema stanje v Sloveniji in izpostavlja delo nevladnih organizacij. Prav gotovo velja, da so aktivnosti nevladnih organizacij in civilne družbe tudi v medicini izrednega pomena. V Sloveniji na področju bolezni srca in žilja obstaja in deluje vrsta nevladnih organizacij, ki združujejo bolnike, jih izobražujejo in vzgajajo ter primerno dopolnjujejo delo zdravstvenih organizacij. Na žalost slednje

ne velja za Pomurje v enaki meri kot za ostalo Slovenijo. V pomurski številki smo se osredotočili predvsem na stanje v Pomurju, kjer večina aktivnosti na področju bolezni srca in žilja poteka pod okriljem vladnih organizacij. Izpostaviti velja delo Zavoda za zdravstveno varstvo in akcijo »Živimo zdravo« v okviru projekta »Mura«, v katerem že uspešno in tvorno sodeluje Pomursko društvo za boj proti raku (8-10). Omenjena akcija je bila oblikovana po finskem modelu (11), in upamo, da bomo čez nekaj let lahko ugotavljali pozitivne rezultate našega dela.

Avtorja upava, da bodo tudi zadnji prispevki, poleg vseh že potekajočih dejavnosti, pripomogli k izboljšanju stanja na področju srca in žilja v Pomurju. Meniva, da je ta cilj dosegljiv. Prebivalci so vedno bolj zainteresiran partner, vladne organizacije že izvajajo in financirajo več dolgoročnih projektov, z aktivnostjo celotne civilne družbe pa bomo zelo verjetno hitreje in lažje dosegli skupne cilje.

Literatura

1. Šelb-Šemrl J, Brcar P, Šešok J. Umrljivost. In: Anon. Statistični letopis 2001. Ljubljana: Inštitut za varovanje zdravja, 2003: 15-21.
2. Markota M ed. Zdravje v Sloveniji 2001. Ljubljana: Inštitut za varovanje zdravja, 2003.
3. Lainščak M. Management of acute myocardial infarction in regional Slovenian hospital. In: Final program and abstracts of the 10th Alpe Adria cardiology meeting; 2002, Apr. 17-20. Vienna: Association for promotion of research and training in cardiology in the Alpe Adria region, 2002: 37.
4. Bedernjak-Bajuk N, Mikolič R. The patients with acute myocardial infarction and diabetes mellitus. In: Kenda MF, Fras Z eds. Abstract book of the anniversary 8th Alpe Adria cardiology meeting; 2000, May 24-27; Portorož. Ljubljana: Slovenian society of cardiology, 2000: 61.
5. Maučec-Zakotnik J, Lainščak M. Preventiva bolezni srca in žilja. Zdrav Vestn 2003; 72: 261-3.
6. Turk J. Reduction of cardiovascular diseases through the Slovenian heart foundation. In: Kenda MF, Fras Z eds. Abstract book of the anniversary 8th Alpe Adria cardiology meeting; 2000, May 24-27; Portorož. Ljubljana: Slovenian society of cardiology, 2000: 54.
7. Turk J. Preventiva bolezni srca in žilja - še iz drugega zornega kota. Zdrav Vestn 2003; 72: 261-3.
8. Belovič B, Zelko E, Maučec-Zakotnik J, Buzeti T. Community health prevention through healthy food consumption-field project in local community Beltinci. In: Raspor P, Hočvar I eds. Technology - food - nutrition - health book of abstracts of the 1st central European congress on food and nutrition and 2nd Slovenian congress on food and nutrition; 2002, Sep. 22-25; Ljubljana. Ljubljana: Biotechnical faculty, 2002: 201.
9. Belovič B, Zelko-Peterka E, Maučec-Zakotnik J. Health strengthening with healthy food and physical activities - an integral part of the project named Mura health and development. In: Končni program, povzetki prispevkov in članki Mednarodna konferenca Krepimo zdravje z gibanjem in zdravo prehrano; 2002, Apr. 18-21; Radenci. Ljubljana: CINDI, 2002: 20.
10. Zelko-Peterka E. Projekt »Živimo zdravo - Beltinci 2002«. In: 2. srečanje članov / predstavnikov lokalnih promocijsko preventivnih skupin LPPS; 2003, Jan. 25; Ljubljana. Ljubljana: CINDI Slovenija, 2002: 22-3.
11. Vartainen E, Jousilahti P, Alfthan G, Sundvall J, Pietinen P, Puska P. Cardiovascular risk factor changes in Finland, 1972-1997. Int J Epidemiol 2000; 29: 49-56.

Medikohistorična rubrika

PRVO NEPLAČANO DAROVANJE KRVI V MARIBORU 5. 2. 1953

Edvard Glaser

Ob 50-letnici organiziranih prostovoljnih, neplačanih darovalcev krvi je RKS v Zagorju 4. 6. 2003 pripravil lepo praznovanje, ki so se udeležili poleg lokalnih še najvidnejši predstavniki države s predsednikom RS g. dr. Janezom Drnovškom, bivšim predsednikom g. Milanom Kučanom, ministrom za zdravje g. prof. dr. Dušanom Kebrom, generalom Ladislavom Lipičem, g. Božidarjem Voljčem, vodjem regionalne delega-